

ที่ ศย ๐๑๖/ว ๘๗๓

ถึง หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ด้วยคณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขคู่มือปฏิบัติราชการของตุลาการได้พิจารณาเนื้อหาในส่วนการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีแพ่งในคู่มือปฏิบัติราชการของตุลาการส่วนวิธีพิจารณาความแพ่ง และการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีอาญาในคู่มือปฏิบัติราชการของตุลาการส่วนวิธีพิจารณาความอาญาเสร็จแล้ว สำนักงานศาลยุติธรรมขอเรียนว่า กรณีที่พยานบุคคลไม่สามารถเดินทางมาศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีหรือไม่สะดวกอย่างยิ่งที่จะมาเบิกความในศาลนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๐/๔ ประกอบกับข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐานและการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๐/๑ ประกอบกับข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ และระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพไว้ แต่ในทางปฏิบัติของศาลต่าง ๆ ยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เมื่อคณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขคู่มือปฏิบัติราชการของตุลาการได้จัดทำคู่มือปฏิบัติราชการในเรื่องนี้ทั้งส่วนที่เป็นคดีแพ่งและคดีอาญาเรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาสืบพยานของศาล จึงเห็นควรให้มีการส่งคู่มือตุลาการในส่วนดังกล่าวมาให้ทราบเสียก่อนเพื่อให้มีแนวปฏิบัติเดียวกัน อย่างไรก็ตาม มีข้อควรพิจารณาว่า ศาลพึงให้คู่ความขวนขวายในการนำพยานมาสืบต่อหน้าศาลเป็นลำดับแรก หากพยานมีความจำเป็นไม่สามารถเดินทางมาศาลได้ จึงค่อยใช้วิธีการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ เพื่อแก้ไขเรื่องข้อจำกัดด้านห้องพิจารณาคดี

สำนักงานศาลยุติธรรมจึงขอส่งคู่มือตุลาการในส่วนดังกล่าวมา เพื่อให้ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติราชการในศาลทราบ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดคู่มือตุลาการในส่วนดังกล่าวได้จากเว็บไซต์สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม www.jla.coj.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

กลุ่มเอกสารวิชาการ

โทร. ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๔๓

โทรสาร ๐ ๕๔๑ ๒๒๖๒

การสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีแพ่ง

กรณีที่พยานบุคคลไม่สามารถเดินทางมาศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีหรือไม่สะดวกอย่างยิ่งที่จะมาเบิกความในศาลนั้น การสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยแก้ปัญหา เพื่อให้องค์คณะผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีสามารถดำเนินการสืบพยานได้ โดยไม่จำเป็นต้องส่งประเด็นไปให้ศาลอื่นสืบพยานให้ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานจากการได้สังเกตอาการปฏิกิริยาและการรับฟังถ้อยคำของพยานด้วยตนเอง

๑. หลักเกณฑ์การขอสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

ศาลจะอนุญาตให้ทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๐/๔ ประกอบด้วยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐานและการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ (ต่อไปในหัวข้อนี้จะเรียกโดยย่อว่า ข้อกำหนดฯ) ข้อ ๗ ได้ เมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑.๑ คู่ความต้องร้องขอ

คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายที่อ้างบุคคลที่อยู่นอกศาลเป็นพยาน มีสิทธิร้องขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ โดยอาจทำคำร้องขอเป็นหนังสือหรือแถลงด้วยวาจาก็ได้

กรณีที่ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานที่อยู่นอกศาลซึ่งไม่สามารถเดินทางมาศาลได้นั้นเป็นพยานสำคัญ แต่คู่ความไม่ได้ร้องขอให้ทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ศาลอาจแนะนำให้คู่ความใช้วิธีการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ หากคู่ความไม่ขัดข้อง ก็ให้คู่ความปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายต่อไป

๑.๒ ผู้ร้องขอต้องให้เหตุผลความจำเป็น

คู่ความที่ร้องขอต้องให้เหตุผลความจำเป็นที่ไม่สามารถนำพยานมาเบิกความที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีได้ เช่น พยานเจ็บป่วย พยานมีสภาพร่างกายที่ไม่สามารถเดินทางระยะไกล พยานอยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่สามารถเดินทางออกนอกพื้นที่ได้ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวถึง

อย่างไรก็ตาม ศาลควรคำนึงถึงการสืบพยานในศาลก่อนเป็นอันดับแรก จึงอาจไม่อนุญาตตามคำร้องขอของคู่ความ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าคู่ความอยู่ในวิสัยที่สามารถนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เช่น แม้ว่าพยานจะมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง แต่ก็สามารถเดินทางมาเบิกความในศาลได้ เพราะการคมนาคมสะดวก

๑.๓ กำหนดเวลาการร้องขอ

แม้ว่า ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๐/๔ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้คู่ความสามารถร้องขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพได้ โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาการร้องขอ แต่ในวันนัดพร้อมหรือนัดชี้สองสถานในการประชุมคดี ศาลอาจสอบถามคู่ความด้วยว่ามีพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลหรือไม่ ตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๗ เพราะหากมีพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลและคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานร้องขอให้ศาลทำการสืบพยานนั้นโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ถ้าศาลเห็นสมควรอนุญาต จะสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินคดีเพื่อไม่ให้เกิดความขัดข้องแก่การพิจารณาคดีต่อเนื่องได้

๒. การดำเนินกระบวนการพิจารณาก่อนวันสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

๒.๑ ข้อพิจารณาของศาล

ตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๗ ศาลอาจอนุญาตให้ดำเนินการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพตามที่คู่ความร้องขอ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า

๒.๑.๑ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และ

๒.๑.๒ การสืบพยานไม่ยุ่งยากจนเกินไป โดยคำนึงถึง

(๑) เอกสารรวมทั้งวัตถุพยานที่เกี่ยวข้อง และ

(๒) สถานที่ที่จะให้พยานไปเบิกความโดยระบบการประชุมทางจอภาพได้จัดวางระบบรองรับไว้แล้ว โดยสถานที่ดังกล่าวอาจไม่ใช่ที่ทำการศาลก็ได้

๒.๒ คำสั่งศาล

๒.๒.๑ กรณีมีคำสั่งยกคำร้องขอ

หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่มีเหตุผลความจำเป็นให้สมควรสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ หรือการสืบพยานโดยวิธีดังกล่าวจะยุ่งยากเกินไป อาจสั่งคำร้องขอของคู่ความว่า

“ตามคำร้องขอของโจทก์/จำเลย ให้เหตุผลการขอสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพเพียงว่า พยานมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางจำนวนมาก เห็นว่า การเสียค่าใช้จ่ายสูงเป็นเรื่องปกติของการเดินทางระยะไกล ซึ่งโจทก์/จำเลยยังสามารถจัดการให้พยานเดินทางมาเบิกความที่ศาลนี้ได้ เมื่อพิจารณาถึงความยุ่งยากในการดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าวแล้ว เหตุที่อ้างยังไม่มีความจำเป็นให้สมควรสืบพยานโดยวิธีดังกล่าว ยกคำร้อง”

๒.๒.๒ กรณีมีคำสั่งอนุญาต

หากศาลอนุญาตให้ทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ต้องมีการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะให้พยานไปเบิกความให้ชัดเจน

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณากรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาต

“นัดชี้สองสถาน/นัดพร้อม นายโจทก์และนายจำเลยมาศาล

ศาลสอบถามคู่ความทั้งสองฝ่ายว่ามีพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลหรือไม่

นายโจทก์/นายจำเลย แถลงว่า ... พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์/จำเลย ลงวันที่ ... มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันป่วยเป็นโรคกระดูกสันหลังทับเส้นประสาท ไม่สามารถเดินได้ตามปกติ ต้องนั่งรถเข็นและมีผู้ดูแล พยานยังมีสติสัมปชัญญะและสามารถเบิกความได้ แต่ไม่สะดวกอย่างยิ่งที่จะเดินทางไกล จึงประสงค์จะขอให้พยานไปเบิกความที่ศาลจังหวัดนครราชสีมา และขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ในการสืบพยานดังกล่าวมีเอกสารที่เกี่ยวข้องและพยานทราบข้อเท็จจริงรวม ๕ ฉบับ ได้แก่ พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์/จำเลย ลงวันที่ ...

นายจำเลย/นายโจทก์แถลงไม่คัดค้าน

พิจารณาแล้ว เห็นว่านายโจทก์/นายจำเลยมีเหตุผลความจำเป็นที่ไม่สามารถนำพยานมาเบิกความที่ศาลนี้ได้ ประกอบกับพยานเอกสารที่จะต้องจัดส่งไปให้พยานตรวจดูประกอบการเบิกความมีจำนวนไม่มาก ไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากในการสืบพยาน ทั้งสถานที่ที่พยานจะไปเบิกความมีการจัดวางระบบรองรับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพไว้แล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอนุญาตให้สืบพยานโจทก์/จำเลยปากดังกล่าวโดยระบบการประชุมทางจอภาพได้ โดยให้พยานไปเบิกความที่ศาลจังหวัดนครราชสีมาตามขอ ส่วนคู่ความและนายความให้มาพร้อมกันที่ศาลนี้ (เว้นแต่ศาลอนุญาตให้คู่ความไปทำการสืบพยานที่ศาลที่พยานไปเบิกความตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง)

ให้โจทก์/จำเลยส่งต้นฉบับเอกสาร... พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์/จำเลย ลงวันที่ ... พร้อมสำเนารับรองความถูกต้องที่จะจัดส่งให้พยานตรวจดูภายในวันที่ ... และหากโจทก์/จำเลยประสงค์จะขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานบุคคล ให้ดำเนินการยื่นคำขอภายในวันเดียวกัน

มีหนังสือถึงศาลจังหวัดนครราชสีมา ส่งหมายเรียกพยานบุคคล(หากมี) เพื่อสลักหลังและส่งหมาย พร้อมสำเนาเอกสารดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้พยานตรวจดูในวันเบิกความ

การกำหนดวันนัดสืบพยาน การวางเงินค่าใช้จ่าย การออกหมายเรียกพยาน ตลอดจนการดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗”

๒.๓ เอกสารหรือวัตถุพยานที่จะต้องสืบประกอบคำเบิกความของพยานบุคคล

ถ้ามีเอกสารหรือวัตถุพยานที่จะต้องสืบประกอบคำเบิกความของพยานบุคคล ศาลอาจกระทำโดยระบบการประชุมทางจอภาพ หรือส่งสำเนาเอกสารหรือภาพถ่าย วัตถุพยานที่คู่ความทุกฝ่ายรับรองแล้วไปให้พยานตรวจดูประกอบการเบิกความ เว้นแต่มีความจำเป็นต้องให้พยานยืนยันความถูกต้องแท้จริงของเอกสารที่จะให้พยานเบิกความ ประกอบก็ให้ส่งต้นฉบับเอกสารนั้นไป (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๙)

๒.๔ การวางเงินค่าใช้จ่าย

คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานและขอให้สืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่างๆตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ (ต่อไปในหัวข้อนี้จะเรียกโดยย่อว่า ข้อบังคับฯ) ข้อ ๓ ซึ่งศาลต้องมีคำสั่งให้คู่ความวางเงินล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้แก่

๑. ค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบ ชำระแก่ศาลที่พิจารณาคดีเพียงแห่งเดียวในอัตราวันละ ๒,๐๐๐ บาท โดยไม่คำนึงถึงจำนวนชั่วโมงที่ใช้ ถ้าพยานไปเบิกความ ณ สถานที่อื่นซึ่งไม่ใช่ที่ทำการศาล และสถานที่ดังกล่าวมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่าย ให้ชำระเงินตามจำนวนที่มีการเรียกเก็บ

๒. ค่าใช้จ่ายแก่สักขีพยาน ชำระในอัตราวันละ ๕๐๐ บาท สำหรับการสืบพยานในประเทศ

๓. ค่าป่วยการ ค่าพาหนะและค่าเช่าที่พักของพยาน ให้ชำระตามที่ศาลกำหนดตามตาราง ๔ ท้ายป.วิ.พ.

สำหรับค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบนั้น หากคู่ความซึ่งมีหน้าที่ชำระค่าใช้จ่ายมีเหตุผลสมควรที่ไม่สามารถชำระได้ เช่น เป็นผู้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลอยู่แล้ว หรืออยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีล้มละลาย หรือเป็นผู้มีฐานะยากจน ศาลอาจมีคำสั่งยกเว้นค่าใช้จ่ายในส่วนนี้หรือเรียกเก็บเฉพาะบางส่วนได้ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๓ (๑)

ส่วนค่าใช้จ่ายแก่สักขีพยาน กับค่าป่วยการ ค่าพาหนะและค่าเช่าที่พักของพยาน ไม่มีข้อบังคับให้ยกเว้นได้

หากศาลเห็นสมควรยกเว้นหรือเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบเฉพาะบางส่วน ควรมีคำสั่งเกี่ยวกับการวางเงินค่าใช้จ่ายให้ชัดเจนว่า

“นายโจทก์/นายจำเลย แกลงขอยกเว้นค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบ เนื่องจากโจทก์/จำเลย มีฐานะยากจน หรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลอยู่แล้ว

พิจารณาแล้ว เห็นว่าโจทก์/จำเลย มีเหตุผลสมควรที่ไม่สามารถชำระค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบได้ จึงให้ยกเว้นค่าใช้จ่ายดังกล่าว ให้วางเงินเฉพาะสำหรับค่าใช้จ่ายแก่ สักซีพยานวันละ ๕๐๐ บาท ค่าป่วยการ ค่าพาหนะและค่าเช่าที่พักของพยานตามที่เจ้าหน้าที่ศาลกะประมาณ การกำหนดวันนัดสืบพยาน การออกหมายเรียกพยาน ตลอดจน การดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วย วิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗”

หากคู่ความฝ่ายที่ร้องขอสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพไม่วางเงินค่าใช้จ่ายภายในเวลาที่กำหนดโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เมื่อเจ้าหน้าที่ศาล รายงานให้ทราบ ให้ศาลมีคำสั่งงดการสืบพยานดังกล่าว และดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ตามที่เห็นสมควร ตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๘

ข้อสังเกต

๑. ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพไม่ถือเป็น ค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินคดี (ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๐/๔ วรรคหนึ่ง) ที่คู่ความจะขอยกเว้นค่าธรรมเนียม และศาลไม่อาจพิพากษาให้คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีเป็นผู้รับผิดชอบในชั้นที่สุดแก่คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๖๑ ได้

๒. กรณีมีเหตุจำเป็นหรือสมควรให้ศาลที่พิจารณาคดีไปดำเนินการสืบพยานบุคคล โดยระบบการประชุมทางจอภาพนอกศาล ถือเป็น การสืบพยานหลักฐานนอกศาล ซึ่งต้องมี การจ่ายค่าป่วยการให้ผู้พิพากษาและเจ้าพนักงานศาลตามตาราง ๓ ท้าย ป.วิ.พ. ด้วย

๓. การดำเนินกระบวนการพิจารณาในวันสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

๓.๑ การดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพองค์คณะผู้พิพากษา คู่ความ และทนายความทุกฝ่ายทำการสืบพยานในห้องพิจารณาของศาลที่พิจารณาคดีซึ่งได้จัดวางระบบการประชุมทางจอภาพเชื่อมโยงกับระบบของศาลที่พยานไปเบิกความ ทั้งนี้ หากคู่ความหรือทนายความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีคำขอ และศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้คู่ความหรือทนายความนั้นไปทำการสืบพยานที่ศาลที่พยานไปเบิกความก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง)

การเบิกความโดยระบบการประชุมทางจอภาพถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล (ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๐/๔ วรรคสอง) แม้พยานจะไปเบิกความโดยระบบการประชุมทางจอภาพในศาลหรือสถานที่อื่น หากพยานหรือบุคคลภายนอกไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลเพื่อรักษาความเรียบร้อยและเพื่อให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปตามเที่ยงธรรมและรวดเร็ว กระทำการอันเป็นการขัดขวางการดำเนินกระบวนการพิจารณา

หรือประพาดิคนไม่เรียบร้อยในศาลหรือสถานที่ดังกล่าว ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำในศาล จึงเป็นการละเมิดอำนาจศาลที่พิจารณาคดี ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๐ และ ๓๑ แล้วแต่กรณี

๓.๒ ในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ให้ศาลที่พยานไปเบิกความมอบหมายให้เจ้าพนักงานศาลอยู่เป็นสักขีพยานตลอดการสืบพยานนั้น (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๒ วรรคสาม) นอกจากสักขีพยานต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ต่อไปในหัวข้อนี้จะเรียกโดยย่อว่า ระเบียบฯ) ข้อ ๑๓ แล้วสักขีพยานยังต้องดูแลความเรียบร้อยในห้องพิจารณา เพื่อให้พยานสามารถเบิกความได้ตามความจริง หากสังเกตพบความผิดปกติจากตัวพยานหรือบุคคลที่เข้าฟังการพิจารณา ให้รายงานให้ศาลทราบ

ก่อนทำการสืบพยาน ให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นสักขีพยานนำพยานสาบานตนหรือกล่าวคำปฏิญาณต่อหน้าศาลที่พิจารณาคดีโดยระบบการประชุมทางจอภาพ(ข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๒ วรรคสอง)

๓.๓ กรณีศาลที่พิจารณาคดีส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารหรือภาพถ่ายวัตถุพยานที่คู่ความรับรองแล้วไปให้พยานตรวจดูประกอบการเบิกความ ก่อนเริ่มสืบพยานศาลที่พิจารณาคดีควรเรียกสักขีพยานมาสอบถามการจัดเตรียมพยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นพร้อมในห้องพิจารณา เพื่อไม่ต้องหยุดการพิจารณาเพราะรอเบิกพยานหลักฐาน

๓.๔ ตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๓ เมื่อพยานเบิกความเสร็จแล้ว ให้องค์คณะผู้พิพากษาอ่านบันทึกคำเบิกความพยานให้คู่ความที่อยู่ในห้องพิจารณาฟัง แล้วให้ผู้พิพากษาและคู่ความทุกฝ่ายลงลายมือชื่อในบันทึกคำเบิกความพยาน ทั้งนี้ คำเบิกความพยานต้องบันทึกให้ปรากฏข้อความด้วยว่าพยานเบิกความโดยระบบการประชุมทางจอภาพ เช่นระบุข้อความตอนต้นของคำเบิกความพยานว่า

“พยานเบิกความโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ผ่านสัญญาณโทรคมนาคมระหว่างศาลแพ่งกับศาลจังหวัดนครราชสีมา”

เมื่อการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพเสร็จสิ้นลงแล้วศาลที่พิจารณาคดีต้องจดรายงานกระบวนการพิจารณาให้ปรากฏข้อความด้วยว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยระบบการประชุมทางจอภาพ และมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของทั้งสองศาลดำเนินการต่างๆต่อไป

ให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักขีพยานจัดทำรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ โดยให้ศาลที่พยานไปเบิกความลงลายมือชื่อไว้ในรายงานดังกล่าวด้วย (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๔)

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณา สำหรับศาลที่พิจารณาคดี

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลย โดยระบบการประชุมทางจอภาพวันนี้ ทนายโจทก์และทนายจำเลยมาศาล และอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลแพ่ง ส่วนนาย... พยานโจทก์/จำเลย และนาย... เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักขีพยานอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลจังหวัดนครราชสีมา

เจ้าพนักงานศาลตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

ทนายโจทก์/จำเลยนำนาย... เข้าเบิกความจนจบปาก ระหว่างสืบพยานอ้างส่งเอกสารเป็นพยาน ... ฉบับ ศาลหมาย... ถึง... เอกสารให้แยกเก็บ

ทนายโจทก์/จำเลยแถลง ...

จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน ... บาท จ่ายค่าใช้จ่ายแก่สักขีพยาน ... บาท จากเงินที่โจทก์/จำเลยวางไว้ ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗

ให้เจ้าพนักงานศาลจังหวัดนครราชสีมารวบรวมเอกสารและสำนวนความที่เกี่ยวกับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพส่งคืนศาลนี้

นัด ... ตามที่นัดไว้แล้ว

.....
ผู้พิพากษา

.....
ผู้พิพากษา

..... ทนายโจทก์

..... ทนายจำเลย

..... เจ้าพนักงานศาล

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดยสักขีพยาน สำหรับศาลที่พยานไปเบิกความ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นสักขีพยานในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ปภ ... ของศาลจังหวัดนครราชสีมาขอเสนอรายงานต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ... ของศาลแพ่งวันนี้ นาย... พยานโจทก์/จำเลย และสักขีพยานอยู่ที่ศาลจังหวัดนครราชสีมา

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว และได้อยู่เป็นสักขีพยานตลอดการสืบพยาน จนเสร็จการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

ศาลแพ่งสืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก และมีคำสั่งให้จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน จ่ายค่าใช้จ่ายแก่สักขีพยาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ศาลนี้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแพ่งดังกล่าว และส่งเงินค่าใช้จ่ายส่วนที่เหลือ รวมทั้งเอกสารสำนวนความที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังศาลแพ่ง โดยถ่ายสำเนาไว้ในสำนวนที่ศาลนี้

(ถ้าเงินค่าใช้จ่ายที่ส่งมาไม่เพียงพอ ให้ทำรายงานส่วนนี้เสนอศาลตามระเบียบฯ ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง ว่า

“จึงเรียนมาเพื่อโปรดมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ศาลนี้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแพ่งดังกล่าว แต่เนื่องจากเงินค่าใช้จ่ายที่ศาลแพ่งส่งมาไม่เพียงพอ จึงขออนุญาตให้สำรองจ่ายจากเงินกลางของศาลนี้ แล้วมีหนังสือแจ้งศาลแพ่งให้ส่งเงินค่าใช้จ่ายมาเพิ่มเติมให้ครบถ้วน พร้อมกับส่งเอกสารสำนวนความที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังศาลแพ่ง โดยถ่ายสำเนาไว้ในสำนวนที่ศาลนี้”)

..... พยาน

..... เจ้าพนักงานศาลและสักขีพยาน

เมื่อเจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักขีพยานเสนอรายงานดังกล่าวต่อศาลที่พยานไปเบิกความ ให้ศาลตรวจดูความถูกต้องของรายงาน หากถูกต้องทำคำสั่งว่า “ดำเนินการตามเสนอ” แล้วลงลายมือชื่อไว้ในรายงานนั้น

๓.๕ กรณีสถานที่ทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพเป็นสถานที่อื่น ให้ศาลที่พิจารณาคดีจัดรายงานกระบวนการพิจารณา และสักขีพยานจัดทำรายงานรูปแบบเดียวกันกับกรณีทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพในศาล โดยระบุข้อความให้ชัดเจนว่าทำการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ณ สถานที่ใด

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณา สำหรับศาลที่พิจารณาคดี

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลย โดยระบบการประชุมทางจอภาพวันนี้ นายโจทก์และนายจำเลยมาศาล และอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลแพ่ง ส่วนนาย... พยานโจทก์/จำเลย และนาย... เจ้าพนักงานศาลจังหวัดฮอด ซึ่งเป็นสักขีพยานอยู่ที่ศูนย์โทรคมนาคม บริษัทโทรศัพท์ไทย จำกัด สาขาอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

เจ้าพนักงานศาลตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

โจทก์/จำเลยนำนาย... เข้าเบิกความจนจบปาก ระหว่างสืบพยานอ้างส่งเอกสารเป็นพยาน ... ฉบับ ศาลหมาย... ถึง... เอกสารให้แยกเก็บ

โจทก์/จำเลยแถลง ...

จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน ... บาท ตามระเบียบฯ

ให้เจ้าพนักงานศาลจังหวัดฮอดรวบรวมเอกสารและสำนวนความที่เกี่ยวกับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพส่งคืนศาลนี้

นัด ... ตามที่นัดไว้แล้ว

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดยสักซีพยาน สำหรับศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่พยานไปเบิกความ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นสักซีพยานในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ปก ... ของศาลจังหวัดฮอด ขอเสนอรายงานต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ... ของศาลแพ่งวันนี้ นาย... พยานโจทก์/จำเลย และสักซีพยานอยู่ที่ศูนย์โทรคมนาคม บริษัทโทรศัพท์ไทย จำกัด สาขาอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว และได้อยู่เป็นสักซีพยานตลอดการสืบพยาน จนเสร็จการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

ศาลแพ่งสืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก และมีคำสั่งให้จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน ... บาท ตามระเบียบฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ศาลนี้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแพ่งดังกล่าวและส่งเอกสารสำนวนความที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังศาลแพ่ง โดยถ่ายสำเนาไว้ในสำนวนที่ศาลนี้

๔. การสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพกรณีพยานบุคคลอยู่ในต่างประเทศ

๔.๑ การจัดหาสถานที่ที่พยานจะไปเบิกความ

คู่ความซึ่งร้องขอให้สืบพยานบุคคลที่อยู่ในต่างประเทศโดยระบบการประชุมทางจอภาพมีหน้าที่ติดต่อประสานงานเบื้องต้นจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมให้พยานไปเบิกความได้ในประเทศนั้นๆ เมื่อศาลพิจารณาแล้วอนุญาตให้สืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพหากสถานที่ดังกล่าวเป็นศาลในต่างประเทศ ต้องดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างกันหรือธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๗ วรรคสอง) ถ้าระบบสัญญาณโทรคมนาคมของศาลกับสถานที่ที่พยานจะไปเบิกความไม่สามารถเชื่อมต่อกันได้ คู่ความต้องจัดหาสถานที่ใหม่ หรือศาลอาจไปดำเนินการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพนอกศาลก็ได้

๔.๒ การเตรียมการและดำเนินการ

การเตรียมการและดำเนินการในวันสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพปฏิบัติเช่นเดียวกับการสืบพยานโดยวิธีดังกล่าวในประเทศ โดยข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ให้นำความในข้อ ๗ ถึง ข้อ ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อสังเกต

ตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๔ ซึ่งให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักขีพยานจัดทำรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ให้ศาลที่พยานไปเบิกความลงลายมือชื่อไว้ในรายงานดังกล่าวด้วยนั้น การจัดทำรายงานให้ศาลต่างประเทศที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่พยานไปเบิกความลงลายมือชื่อไว้ในรายงานด้วย ยังไม่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศให้สามารถทำได้ กรณีเช่นนี้จึงอนุโลมให้สักขีพยานและพยานที่ไปเบิกความลงลายมือชื่อไว้ในรายงานก็เพียงพอแล้ว โดยก่อนวันสืบพยานต้องมีการประสานงานกับสักขีพยาน ให้เข้าใจถึงภาระหน้าที่และแนวทางปฏิบัติ โดยส่งตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพที่สักขีพยานต้องจัดทำ ให้ศึกษาและเตรียมการไว้ล่วงหน้า

๔.๓ สักขีพยาน

กรณีพยานบุคคลอยู่ในต่างประเทศ บุคคลที่เป็นสักขีพยานไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าพนักงานศาล (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง) คู่ความอาจตกลงกันขอให้ศาลแต่งตั้งบุคคลใดเป็นสักขีพยานก็ได้ หรือศาลอาจขอความร่วมมือไปยังบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือหรือหน่วยงานราชการของไทยในประเทศนั้นให้ช่วยจัดหาบุคคลทำหน้าที่สักขีพยานก็ได้

๔.๔ ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพกรณีพยานอยู่ในต่างประเทศ ได้แก่

๑. ค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบ ให้ชำระตามจำนวนที่มีการเรียกเก็บ
๒. ค่าใช้จ่ายแก่สักขีพยาน ให้ศาลที่พิจารณาคดีกำหนดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางของสักขีพยานและระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ประกอบด้วย
๓. ค่าป่วยการ ค่าพาหนะและค่าเช่าที่พักของพยานให้ชำระตามที่ศาลกำหนดตามตาราง ๔ ท้าย ป.วิ.พ.

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานโดยวิธีดังกล่าวแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ศาลประมาณค่าใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฯ ข้อ ๓ โดยปฏิบัติตามคำสั่งศาล และสอบถามข้อมูลจากคู่ความ เช่นเดียวกับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพในประเทศ แล้วแจ้งจำนวนให้คู่ความฝ่ายที่ร้องขอวางเงินภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ต่อการสืบพยาน ๑ ครั้ง สำหรับการสืบพยานที่อยู่ในต่างประเทศ เว้นแต่เป็นที่เห็นได้ชัดเจนว่าค่าใช้จ่ายที่จะต้องชำระสูงกว่าจำนวนดังกล่าว ก็อาจให้คู่ความ

นั้นวางเพิ่มเติมไม่เกินจำนวนที่คาดว่าจะต้องจ่ายจริง ถ้าคู่ความไม่ปฏิบัติตามให้รายงานศาล
เพื่อมีคำสั่งต่อไป (ระเบียบฯ ข้อ ๖)

กรณีมีเหตุจำเป็นหรือสมควรให้ศาลที่พิจารณาคดีไปดำเนินการสืบพยานบุคคล
โดยระบบการประชุมทางจอภาพนอกศาล ถือเป็น การสืบพยานหลักฐานนอกศาล ซึ่งต้อง
มีการจ่ายค่าป่วงการให้ผู้พิพากษาและเจ้าพนักงานศาลตามตาราง ๓ ท้าย ป.วิ.พ. ด้วย

การดำเนินการส่งเงินค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับซึ่งอยู่ต่างประเทศ ศาลอาจมี
คำสั่งให้คู่ความฝ่ายที่มีหน้าที่ชำระค่าใช้จ่ายเป็นผู้ดำเนินการ หรือถ้าไม่สามารถทำได้ให้ศาล
จัดส่งโดยทำเป็นตั๋วแลกเงินหรือโอนเงินผ่านทางธนาคารไปให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับ โดยให้
คู่ความนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย (ข้อบังคับฯ ข้อ ๔)

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณา สำหรับศาลที่พิจารณาคดี

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลย โดยระบบการประชุมทางจอภาพระหว่างศาลแพ่ง
ประเทศไทย กับศูนย์โทรคมนาคม เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น นายโจทก์และนายจำเลย
มาศาล และอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลแพ่ง ส่วนนาย... พยานโจทก์/จำเลย และนาย...
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชากฎหมาย ที่มหาวิทยาลัยโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น
ซึ่งคู่ความตกลงกันให้ทำหน้าที่สักขีพยาน อยู่ที่ห้องประชุมทางจอภาพ ศูนย์โทรคมนาคม
เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น

สักขีพยานตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย
และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

นายโจทก์/จำเลยนำนาย... เข้าเบิกความจนจบปาก ระหว่างสืบพยานอ้างส่ง
เอกสารเป็นพยาน ... ฉบับ ศาลหมาย... ถึง... เอกสารให้แยกเก็บ

นายโจทก์/จำเลยแถลง ...

จ่ายค่าป่วงการและค่าพาหนะแก่พยาน ... บาท จ่ายค่าใช้จ่ายแก่สักขีพยาน ... บาท
และชำระค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบ ... บาท จากเงินที่โจทก์/จำเลยวางไว้ ตามระเบียบ
สำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบ
การประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗

ให้สักขีพยานรวบรวมเอกสารและสำนวนความที่เกี่ยวกับการสืบพยานบุคคล
โดยระบบการประชุมทางจอภาพส่งคืนศาลนี้

นัด ... ตามที่นัดไว้แล้ว

.....
ผู้พิพากษา

.....
ผู้พิพากษา

..... นายโจทก์

..... นายจำเลย

..... เจ้าพนักงานศาล

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดย สัก্ষีพยาน กรณีพยานบุคคลอยู่ในต่างประเทศ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นสัก্ষีพยานในการสืบพยานโดยระบบ
การประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ... ของศาลแพ่ง ประเทศไทย ขอเสนอรายงาน
ต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ...
ของศาลแพ่ง ประเทศไทย นาย... พยานโจทก์/จำเลย และสัก্ষีพยานอยู่ที่ห้องประชุม
ทางจอภาพ ศูนย์โทรคมนาคม เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และ
จัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว และได้อยู่เป็นสัก্ষีพยานตลอด
การสืบพยาน จนเสร็จการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

ศาลแพ่งสืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก และมีคำสั่งให้จ่ายค่าป่วยการและ
ค่าพาหนะแก่พยาน จ่ายค่าใช้จ่ายแก่สัก্ষีพยาน และชำระค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบ กับให้
รวบรวมเอกสารและสำนวนความที่เกี่ยวกับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทาง
จอภาพส่งคืน

..... พยาน

..... สัก্ষีพยาน

๕. การสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพตามความประสงค์ ของศาลต่างประเทศกรณีพยานบุคคลอยู่ในประเทศไทย

การสืบพยานบุคคลที่อยู่ในประเทศไทยโดยระบบการประชุมทางจอภาพตาม
ความประสงค์ของศาลต่างประเทศ ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติตามข้อกำหนดฯ แต่ศาล
ไทยอาจให้ความอนุเคราะห์แก่ศาลต่างประเทศที่มีความประสงค์จะสืบพยานบุคคลโดย
วิธีดังกล่าวได้ ตามข้อตกลงระหว่างกันหรือธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ หากมีแนวปฏิบัติตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ ก็ให้ศาล
ดำเนินการตามแนวปฏิบัตินั้น และหากศาลต่างประเทศได้ระบุในหนังสือร้องขอโดยชัดแจ้ง
ว่า ขอให้ทำการสืบพยานตามวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งของกฎหมายวิธีพิจารณาความแห่ง
ประเทศที่ร้องขอ ศาลไทยดำเนินการให้ตามความประสงค์ได้ ถ้าวิธีการนั้นไม่ต้องห้ามตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความของไทยและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย กรณีไม่มีแนว
ปฏิบัติระหว่างศาลไทยกับศาลของประเทศที่ร้องขอ และไม่มีการร้องขอเป็นพิเศษ ศาลอาจ
ดำเนินการไปในลักษณะเดียวกันกับศาลที่พยานไปเบิกความโดยระบบการประชุมทาง

จอภาพในกรณีศาลที่พิจารณาคดีเป็นศาลไทย กล่าวคือ เมื่อได้รับการประสานงานจากศาลต่างประเทศขอสืบพยานบุคคลด้วยวิธีดังกล่าว หากศาลพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ความอนุเคราะห์ ควรดำเนินการดังนี้

๕.๑ จัดทำสำนวนคดีเฉพาะส่วนการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพขึ้นโดยใช้อักษรย่อ “ปกต” นำหน้าหมายเลขคดี และให้ระบุชื่อศาลที่ขอให้สืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพให้ปรากฏที่ปกหน้าสำนวน

๕.๒ แจ้งศาลต่างประเทศที่ร้องขอให้สืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ให้แจ้งแก่คู่ความชำระค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบ โดยเทียบเคียงตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗

๕.๓ ในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ให้ศาลมอบหมายให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ดูแลตลอดการสืบพยานนั้น โดยศาลไม่ต้องออกนั่งพิจารณาคดีด้วยแต่อย่างใด

๕.๔ เมื่อการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพเสร็จสิ้นลง ให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นผู้ดูแลจัดทำรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพเสนอต่อศาลเพื่อทราบ

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดยเจ้าพนักงานศาลซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแล สำหรับศาลที่พยานไปเบิกความตามความประสงค์ของศาลต่างประเทศ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ปกต ... ของศาลจังหวัด ... ขอเสนอรายงานต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยโดยระบบการประชุมทางจอภาพตามคำร้องขอของศาล... ประเทศ... ในคดีหมายเลขที่ ... นาย... พยานโจทก์/จำเลย และข้าพเจ้าอยู่ที่ศาลจังหวัด...

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

ศาล... ประเทศ ... สืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

..... พยาน

..... สักขีพยาน

๖. การดำเนินงานด้านธุรการ

เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถดำเนินการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพได้เรียบร้อยในวันนัด ให้ศาลมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังนี้

ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗

ด้วยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐานและการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้วางหลักเกณฑ์ในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ซึ่งศาลต่าง ๆ มีหน้าที่ต้องประสานงานกันทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดวันนัดสืบพยานไปจนถึงสืบพยานเสร็จ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาและข้อบังคับของประธานศาลฎีกาดังกล่าวเป็นไปโดยเรียบร้อย จึงเห็นควรออกระเบียบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในกรณีที่ต้องสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป*

ข้อ ๒ ให้ส่วนหรือกลุ่มช่วยพิจารณาคดีของแต่ละศาลหรือกลุ่มงานอื่นที่ศาลกำหนดมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านธุรการที่เกี่ยวข้องกับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ดังนี้

(๑) จัดทำตารางนัดการใช้ห้องสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพเพื่อความสะดวกแก่การนัดความกับศาลอื่น

(๒) ประสานงานกับศาลอื่นหรือสถานที่ที่พยานจะไปเบิกความเพื่อกำหนดวันนัดสืบพยานและแจ้งให้งานสารบรรณทราบ

(๓) ประสานงานกับงานการเงินและบัญชีในการรับและส่งเงินค่าใช้จ่ายที่คู่ความวางไว้ในคดีแพ่งไปให้ศาลที่พยานไปเบิกความหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่เบิกความ

* ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(๔) ดำเนินการหรือประสานงานกับกลุ่มงานอื่นเกี่ยวกับการออก การสลักหลังและการส่งหมายเรียกให้แก่พยาน รวมทั้งการประสานงานกับคู่ความและพยาน ก่อนถึงวันนัด

(๕) จัดทำสำนวนคดีเฉพาะส่วนการสืบพยานโดยระบบการประชุม ทางจอภาพในศาลที่พยานไปเบิกความหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่เบิกความ เพื่อเก็บรวบรวมเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไว้ในสำนวน

(๖) ปฏิบัติหน้าที่ทางธุรการอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

การกำหนดวันนัดสืบพยาน

ข้อ ๓ เมื่อศาลมีคำสั่งให้สืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ให้เจ้าหน้าที่ของศาลที่พิจารณาคดีประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ของศาลหรือของสถานที่ ที่พยานจะไปเบิกความเพื่อสอบถามวันว่างของห้องสืบพยานและกำหนดวันนัดกับคู่ความ เมื่อนัดได้แล้วให้ลงนัดในตารางนัดและให้คู่ความลงลายมือชื่อรับทราบวันนัดไว้พร้อมทั้ง รายงานให้ศาลทราบ ในส่วนของศาลที่พยานจะไปเบิกความให้เจ้าหน้าที่ลงนัดในตารางนัด ของศาลดังกล่าวด้วย และถ้าในภายหลังมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวันนัด ก็ให้ปฏิบัติ ในลักษณะอย่างเดียวกัน

ข้อ ๔ เพื่อความสะดวกรวดเร็ว การประสานงานเพื่อหาวันนัด การแจ้ง ข้อความหรือการส่งเอกสารระหว่างศาลด้วยกันหรือระหว่างศาลกับคู่ความหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อาจกระทำโดยทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างอื่นก็ได้

การวางเงิน

ข้อ ๕ ในคดีแพ่ง คู่ความฝ่ายที่ร้องขอสืบพยานโดยระบบการประชุม ทางจอภาพมีหน้าที่ชำระค่าใช้จ่ายตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการกำหนด ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๖ การวางเงินค่าใช้จ่ายตามข้อ ๕ หากศาลไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ให้เจ้าหน้าที่ของศาลที่พิจารณาคดีกะประมาณค่าใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ของประธานศาลฎีกาตามข้อ ๕ และแจ้งให้คู่ความฝ่ายที่ร้องขอวางเงินภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท สำหรับการสืบพยานในประเทศ หรือไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับการสืบพยานที่อยู่ในต่างประเทศ ต่อการสืบพยานหนึ่งครั้ง เว้นแต่เป็นที่เห็นได้ ชัดเจนว่าค่าใช้จ่ายที่จะต้องชำระสูงกว่าจำนวนเงินดังกล่าว ก็อาจให้คู่ความนั้นวางเพิ่มได้ไม่ เกินจำนวนที่คาดว่าจะต้องจ่ายจริง

ถ้าคู่ความฝ่ายนั้นไม่ปฏิบัติตามให้รายงานศาลเพื่อมีคำสั่งต่อไป

การออกหมายเรียกพยาน

ข้อ ๗ หากศาลไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ให้เจ้าหน้าที่ของศาลที่พิจารณาคดี สอบถามคู่ความว่าประสงค์จะขอหมายเรียกพยานและให้ศาลที่พยานอยู่ในเขตอำนาจ สลักหลังหมายหรือไม่ หากต้องการ ก็ให้ยื่นคำขอเสียแต่เนิ่น ๆ เพื่อดำเนินการจัดส่ง หมายเรียกดังกล่าวไปพร้อมกับหนังสือแจ้งยืนยันวันเวลานัดตามข้อ ๘

การส่งหมายเรียกให้แก่พยานยังคงเป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายที่อ้างพยาน แต่หากมีเหตุจำเป็นต้องให้เจ้าพนักงานของศาลนั้นเป็นผู้ส่งและปิดหมาย ก็ให้ระบุมาใน คำขอให้ชัดแจ้ง และถ้าเป็นคดีแพ่งต้องชำระค่าธรรมเนียมในการส่งมาให้ถูกต้องด้วย กรณีเช่นว่านี้ เมื่อเจ้าพนักงานศาลได้ส่งหมายเรียกให้แก่พยานแล้ว ให้รายงานผลการส่ง ไปยังศาลที่พิจารณาคดีก่อนถึงวันนัด

ข้อ ๘ คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานมีหน้าที่ติดตามพยานให้ไปศาลตามกำหนดนัด โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทั้งของศาลที่พิจารณาคดีและศาลที่พยานจะไปเบิกความ หรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่เบิกความ

ถ้าคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานเป็นพนักงานอัยการและมีการมอบหมาย ให้พนักงานอัยการในท้องที่ซึ่งพยานจะไปเบิกความเป็นผู้ประสานงาน ให้เจ้าหน้าที่ของศาล ที่พิจารณาคดีสอบถามชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ประสานงานแล้วแจ้งให้ศาลที่พยาน จะไปเบิกความหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่เบิกความทราบ

การแจ้งยืนยันวันเวลานัดสืบพยาน

ข้อ ๙ ให้งานสารบรรณของศาลที่พิจารณาคดีมีหนังสือแจ้งยืนยันวันเวลานัด สืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพไปยังศาลหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลสถานที่ ที่พยานจะไปเบิกความ

ในกรณีที่พยานจะไปเบิกความ ณ สถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่ทำการศาล ให้มี หนังสือแจ้งยืนยันวันเวลานัดสืบพยานไปยังศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่นั้นด้วย

ข้อ ๑๐ ในคดีแพ่ง ถ้าเป็นการสืบพยานในประเทศ ให้ศาลที่พิจารณาคดี ส่งเงินค่าใช้จ่ายที่คู่ความวางไว้ตามข้อ ๖ เฉพาะส่วนที่ต้องจ่ายแก่พยานและสักขีพยานไปให้ ศาลที่พยานจะไปเบิกความหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่เบิกความพร้อมกับหนังสือ แจ้งยืนยันวันเวลานัดตามข้อ ๘ ด้วย

ข้อ ๑๑ ถ้าจะต้องให้ศาลที่พยานอยู่ในเขตอำนาจสลักหลังหมายเรียกพยาน หรือถ้าศาลมีคำสั่งให้ส่งเอกสาร ภาพถ่ายหรือวัตถุพยานไปให้พยานตรวจดูขณะเบิกความ ก็ให้จัดส่งหมายเรียกพยาน เอกสารหรือสิ่งของต่าง ๆ เหล่านั้นไปให้ศาลที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับหนังสือแจ้งยืนยันวันเวลานัดตามข้อ ๘

การสืบพยาน

ข้อ ๑๒ ให้เจ้าหน้าที่ของศาลที่ได้รับหนังสือแจ้งยืนยันวันเวลานัดตามข้อ ๙ จัดทำสำนวนคดีเฉพาะส่วนการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพขึ้นโดยใช้อักษรย่อ “ปก” นำหน้าหมายเลขคดี และให้ระบุชื่อศาลที่มีคำสั่งให้สืบพยานโดยวิธีการดังกล่าว รวมทั้งหมายเลขคดีของศาลนั้นให้ปรากฏที่ปกหน้าสำนวน

ข้อ ๑๓ ในวันสืบพยาน ให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นสักขีพยานดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวที่ปรากฏภาพถ่ายของพยานที่ทางราชการออกให้หรือหลักฐานแสดงตัวบุคคลที่มีลักษณะอย่างเดียวกันและทำสำเนาให้พยานรับรองเก็บไว้ในสำนวน

(๒) นำพยานสาบานตนหรือกล่าวคำปฏิญาณต่อหน้าศาล

(๓) จัดทำรายงานให้พยานและผู้พิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องลงชื่อหลังจากสืบพยานเสร็จ

(๔) จัดเตรียมพยานเอกสารหรือพยานวัตถุที่มีการจัดส่งมาเพื่อให้พยานตรวจดู เมื่อพยานตรวจดูระหว่างสืบพยาน หากต้องหมายเอกสารให้ดำเนินการตามคำสั่งศาลที่พิจารณาคดี ภายหลังจากสืบพยานเสร็จให้รวบรวมจัดเรียงพยานเอกสารและพยานวัตถุเพื่อส่งกลับคืนศาลที่พิจารณาคดี และ

(๕) อยู่เป็นสักขีพยานตลอดการสืบพยานและปฏิบัติตามคำสั่งของศาลที่พิจารณาคดี รวมทั้งลงชื่อในรายงานหลังจากสืบพยานเสร็จ

การชำระค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๔ ในคดีแพ่ง การชำระค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบ ถ้าพยานเบิกความที่ทำการศาล ให้ชำระแก่ศาลที่พิจารณาคดีเพียงแห่งเดียว แต่ถ้าเบิกความ ณ สถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่ทำการศาลและสถานที่ดังกล่าวมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายก็ให้ชำระแก่ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลสถานที่นั้นด้วย โดยวิธีหักชำระจากเงินที่วางไว้ตามข้อ ๖ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

ข้อ ๑๕ ในคดีแพ่ง การจ่ายเงินแก่พยานและสักขีพยาน ให้เจ้าหน้าที่ของศาลที่เกี่ยวข้องจ่ายตามคำสั่งของศาลที่พิจารณาคดีจากเงินที่ส่งมาตามข้อ ๑๐ หากมีเงินเหลือให้ส่งคืน แต่ถ้าเงินที่ส่งมาไม่เพียงพอก็ให้สำรองจ่ายจากเงินกลางของศาลไปก่อนแล้วแจ้งให้ศาลที่พิจารณาคดีส่งมาเพิ่มให้ครบถ้วน

ในคดีอาญา การจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักแก่พยานและล่าม และค่าตอบแทนแก่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ให้จ่ายตามคำสั่งศาล

ที่พิจารณาคดีจากเงินงบประมาณของศาลที่พยานไปเบิกความหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่เบิกความโดยจัดทำใบรับเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๖ ในกรณีสืบพยานที่อยู่ในต่างประเทศ การส่งเงินให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับซึ่งอยู่ต่างประเทศ ให้เจ้าหน้าที่ของศาลที่พิจารณาคดีดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๑๗ เมื่อได้ชำระค่าใช้จ่ายทั้งปวงแล้ว หากเงินค่าใช้จ่ายที่วางไว้ตามข้อ ๖ มีเหลืออยู่เพียงใด ให้คืนแก่คู่ความฝ่ายที่วางเงิน แต่ถ้ามีไม่พอชำระ ให้เจ้าหน้าที่รายงานให้ศาลทราบเพื่อมีคำสั่งให้คู่ความฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบชำระเพิ่มให้ครบถ้วน

การส่งคืนเอกสารสำนวนความ

ข้อ ๑๘ เมื่อสืบพยานเสร็จ ให้ศาลที่พยานไปเบิกความหรือศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่เบิกความรวบรวมเอกสารและสิ่งของทั้งหมดในสำนวนความส่งคืนศาลที่พิจารณาคดี โดยจัดทำสำเนาเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งชุด

ในคดีแพ่ง ให้จัดทำสรุปค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแจ้งไปยังศาลที่พิจารณาคดี พร้อมกับการส่งสำนวนคืนตามวรรคหนึ่งด้วย

การสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีอาญา

ปัจจุบันทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาสามารถดำเนินการสืบพยานด้วยวิธีการประชุมทางจอภาพได้ โดยวิธีการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพของคดีทั้งสองประเภทดังกล่าวมีแนวปฏิบัติคล้ายกัน ส่วนที่แตกต่างกันประการสำคัญคือ การสืบพยานในคดีอาญาศาลต้องคำนึงถึงการพิจารณาที่เป็นธรรม โดยเฉพาะสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดี และในการใช้คำถามกับพยานโดยตรง (Confrontation Theory) ศาลจึงควรใช้วิธีการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ เฉพาะในกรณีมีเหตุจำเป็น

การสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีอาญาเป็นการดำเนินการตาม

- ป.วิ.อ. มาตรา ๒๓๐/๑ และ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง
- ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ และ
- ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗

๑ หลักเกณฑ์การขอสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

ศาลจะอนุญาตให้ทำการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๓๐/๑ วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ (ต่อไปในหัวข้อนี้จะเรียกโดยย่อว่า ข้อบังคับฯ) ข้อ ๔ ได้ เมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑.๑ กำหนดเวลาการร้องขอ

แม้ว่า ป.วิ.อ. มาตรา ๒๓๐/๑ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้คู่ความสามารถร้องขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาการร้องขอ แต่ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ให้ศาลสอบถามคู่ความในวันนัดตรวจพยานหลักฐานด้วยว่ามีพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลหรือไม่ เพราะหากมีและคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานร้องขอให้ศาลทำการสืบพยานนั้นในลักษณะการประชุมทางจอภาพ หรือศาลเห็นสมควรก็จะสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินคดีเพื่อไม่ให้เกิดความขัดข้องแก่การพิจารณาคดีต่อเนื่องได้

๑.๒ คู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร

คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายที่อ้างบุคคลที่อยู่นอกศาลเป็นพยาน มีสิทธิร้องขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ โดยอาจทำคำร้องขอเป็นหนังสือหรือแถลงด้วยวาจาก็ได้ และในคดีอาญานี้แม้ว่าคู่ความจะไม่ได้ร้องขอ หากศาลเห็นสมควร

ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวไปเบิกความที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลในลักษณะการประชุมทางจอภาพก็ได้

๑.๓ พยานบุคคลต้องมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจเดินทางมาศาล

ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๓๐/๑ วรรคหนึ่ง ข้อบังคับฯ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง และข้อ ๕ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจให้สืบพยานที่อยู่นอกศาลในลักษณะการประชุมทางจอภาพเฉพาะในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ซึ่งอาจเกิดจากการที่พยานเจ็บป่วย เช่น เป็นอัมพาต หรือมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมีอาจก้าวล่วงเสียได้ (ข้อบังคับฯ ข้อ ๕ วรรคสอง)

ทั้งนี้ ให้ศาลจัดแจ้งข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุให้มีการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาคดีด้วย (ข้อบังคับฯ ข้อ ๕ วรรคสาม)

๒ การดำเนินกระบวนการพิจารณาก่อนวันสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

๒.๑. ข้อพิจารณาของศาล

ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๔ วรรคหนึ่ง และ ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ให้ศาลใช้ดุลพินิจให้สืบพยานที่อยู่นอกศาลในลักษณะการประชุมทางจอภาพเฉพาะกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยต้องคำนึงถึง

๒.๑.๑ ความจำเป็นของพยานที่ไม่อาจเดินทางมายังศาลได้ ประกอบกับ

๒.๑.๒ การที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดี และในการใช้คำถามกับพยานโดยตรงซึ่งอาจทำให้จำเลยได้รับผลกระทบจากการที่พยานไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณาคดี (ข้อบังคับฯ ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง)

ข้อพิจารณาของศาลเกี่ยวกับสิทธิของจำเลยในการได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมนี้ ศาลต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบว่าการอนุญาตให้พยานไปเบิกความในอีกสถานที่หนึ่งจะทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดีหรือมีผลกระทบต่อการรับฟังพยานหลักฐานหรือไม่ เช่น กรณีพยานคู่ หากพยานคนหนึ่งอยู่ที่ศาลที่พิจารณาคดี และพยานอีกคนหนึ่งไปเบิกความที่สถานที่อื่น จะกระทำได้อต่อเมื่อมีระบบการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพรองรับ และพยานทั้งสองคนพร้อมที่จะเบิกความได้โดยต่อเนื่องกัน โดยขณะพยานคนแรกเบิกความ พยานคนหลังจะต้องไม่มีโอกาสได้ฟังคำให้การของพยานคนแรก ดังนั้น ก่อนที่ศาลจะอนุญาตให้พยานคนใดไปเบิกความที่สถานที่อื่นในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ศาลควรสอบถามคู่ความให้ได้ความชัดเจนด้วยว่าพยานนั้นเป็นพยานคู่หรือไม่ เพื่อให้สามารถกำหนดมาตรการในการสืบพยานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๒.๑.๓ สถานที่ที่จะให้พยานไปเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้จัดวางระบบรองรับไว้แล้ว โดยสถานที่ดังกล่าวอาจเป็นที่ทำการศาลอื่นหรือไม่ใช่ที่ทำการศาลก็ได้

สำหรับสถานที่ทำการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพนั้น นอกจากศาลจะอนุญาตให้พยานไปเบิกความที่ศาลอื่นในพื้นที่ที่พยานสามารถไปเบิกความได้แล้ว ศาลอาจอนุญาตให้พยานไปเบิกความที่สถานที่แห่งอื่น ทั้งที่เป็นสถานที่ทำการของทางราชการ เช่น กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานที่ซึ่งไม่ใช่ที่ทำการของทางราชการ เช่น ศูนย์โทรคมนาคม โรงพยาบาล วัด แต่สถานที่เหล่านั้นต้องมีการจัดวางระบบรองรับไว้แล้ว ส่วนสถานที่ที่องค์คณะผู้พิพากษาจะทำการสืบพยานนั้น ในทางปฏิบัติองค์คณะผู้พิพากษาจะอยู่ที่ห้องพิจารณาของศาลที่พิจารณาคดี แต่หากมีเหตุฉุกเฉินหรือเป็นการจำเป็น เช่น มีเหตุขัดข้องเกี่ยวกับระบบการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ เมื่อมีการประสานความร่วมมือกับศาลอื่นที่ใกล้เคียงหรือสถานที่อื่นที่มีระบบรองรับ ศาลอาจไปทำการสืบพยานที่ศาลอื่นหรือสถานที่แห่งอื่นก็ได้เพื่อให้ไม่ต้องเลื่อนคดี (ป.วิ.พ. มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง)

๒.๒ คำสั่งศาล

๒.๒.๑ กรณีมีคำสั่งยกคำร้องขอ

หากศาลพิจารณาโดยคำนึงถึงการที่คู่ความจะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมแล้ว เห็นว่ากรณีไม่มีเหตุจำเป็นเพียงพอให้ควรสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ อาจสั่งคำร้องขอของคู่ความว่า

“ตามคำร้องขอของโจทก์/จำเลย ให้เหตุผลการขอสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพเพียงว่า พยานมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางจำนวนมาก เห็นว่า การเสียค่าใช้จ่ายสูงเป็นเรื่องปกติของการเดินทางระยะไกล ซึ่งโจทก์/จำเลยยังสามารถจัดการให้พยานเดินทางมาเบิกความที่ศาลนี้ได้ เมื่อพิจารณาถึงการที่คู่ความจะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมแล้ว เหตุที่อ้างไม่เป็นเหตุจำเป็นให้สมควรสืบพยานโดยวิธีดังกล่าว ยกคำร้อง”

๒.๒.๒ กรณีมีคำสั่งอนุญาต

หากศาลเห็นสมควรให้ทำการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ต้องมีการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะให้พยานไปเบิกความให้ชัดเจน

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณากรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาต (ให้พยานไปเบิกความที่ศาลอื่น)

“นัดตรวจพยานหลักฐาน / สอบคำให้การ และกำหนดวันนัดสืบพยาน โจทก์ จำเลย และ ทนายจำเลยมาศาล

.....

ศาลสอบถามคู่ความทั้งสองฝ่ายว่ามีพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลหรือไม่

โจทก์/ทนายจำเลย แถลงว่า ... พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์/จำเลย ลงวันที่ ... เป็นพยานที่อยู่ในเหตุการณ์ ภายหลังเกิดเหตุคดีนี้พยานประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ได้รับบาดเจ็บสาหัสจนทำให้เป็นอัมพาต ไม่สามารถเดินทางไกลได้ แต่พยานยังมีสติสัมปชัญญะ และสามารถเบิกความได้ พยานมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครราชสีมา จึงประสงค์จะขอให้พยานไป

เบิกความที่ศาลจังหวัดนครราชสีมา และขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ในการสืบพยานดังกล่าวมีเอกสารที่เกี่ยวข้องและพยานทราบข้อเท็จจริงรวม ๕ ฉบับ ได้แก่ พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์/จำเลย ลงวันที่ ...

ทนายจำเลย/โจทก์แถลงไม่คัดค้าน

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าพยานมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจเดินทางมาเบิกความที่ศาลนี้ได้ ทั้งการที่จะให้พยานไปเบิกความที่ศาลจังหวัดนครราชสีมาโดยจำเลยอยู่ที่ห้องพิจารณาในศาลนี้ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี สถานที่ที่พยานจะไปเบิกความมีการจัดวางระบบรองรับการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพไว้แล้ว จึงเห็นควรอนุญาตให้สืบพยานโจทก์/จำเลย ปากดังกล่าวในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ โดยให้พยานไปเบิกความที่ศาลจังหวัดนครราชสีมาตามขอ ส่วนคู่ความและทนายความให้มาพร้อมกันที่ศาลนี้

ให้โจทก์/จำเลยส่งต้นฉบับเอกสาร... พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์/จำเลย ลงวันที่ ... พร้อมสำเนารับรองความถูกต้องที่จะจัดส่งให้พยานตรวจดูภายในวันที่ ... และหากโจทก์/จำเลยประสงค์จะขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานบุคคล ให้ดำเนินการยื่นคำขอภายในวันเดียวกัน

มีหนังสือถึงศาลจังหวัดนครราชสีมา ส่งหมายเรียกพยานบุคคล(หากมี) เพื่อสลักหลังและส่งหมาย พร้อมสำเนาเอกสารดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้พยานตรวจดูในวันเบิกความ ทั้งนี้ ขอให้ศาลจังหวัดนครราชสีมามอบหมายให้สักขีพยานดูแลให้พยานได้ตรวจดูพยานเอกสารก่อนเริ่มสืบพยาน

การกำหนดวันนัดสืบพยาน การออกหมายเรียกพยาน ตลอดจนการดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗”

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณากรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาต (ให้พยานไปเบิกความที่สถานที่อื่น)

“นัดตรวจพยานหลักฐาน / สอบคำให้การ และกำหนดวันนัดสืบพยาน โจทก์ จำเลย และทนายจำเลยมาศาล

.....
ศาลสอบถามคู่ความทั้งสองฝ่ายว่ามีพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลหรือไม่

โจทก์แถลงว่า ... พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์ ลงวันที่ ... เป็นพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ ปัจจุบันรับราชการทหารอยู่ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการก่อความไม่สงบ การเดินทางออกนอกพื้นที่มีความเสี่ยงภัยสูง อาจทำให้พยานได้รับอันตราย เนื่องจากเป็นข้าราชการซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของกลุ่มก่อความไม่สงบ และพื้นที่จะขาดกำลังพลดูแล จึงประสงค์จะขอให้พยานได้เบิกความในค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส โดยขอให้ศาลทำการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ซึ่งทนายโจทก์ประสานงานในเบื้องต้นแล้ว ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์แจ้งว่ามีระบบการประชุมทางจอภาพรองรับและสามารถให้ศาลใช้ทำการสืบพยานได้

ทนายจำเลยแถลงคัดค้าน เนื่องจาก ... เป็นพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์เช่นเดียวกับนาย ... พยานอันดับ ... ตามบัญชีระบุพยานโจทก์ ลงวันที่ ... พยานทั้งสองปากเป็นพยานคู่ ซึ่งหากพยานไม่มาเบิกความต่อศาลในคราวเดียวกัน จะกระทบต่อดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐาน อาจทำให้จำเลยไม่ได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรม

สอบโจทก์แล้ว แถลงรับว่าพยานทั้งสองปากเป็นพยานคู่ แต่ ... มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจเดินทางมาเบิกความที่ศาลนี้ได้ ขอโอกาสให้โจทก์ได้นำพยานปากนี้เข้าสืบเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หากศาลอนุญาตให้สืบพยานดังกล่าวในลักษณะการประชุมทางจอภาพ โจทก์จะนำนาย ... เข้าเบิกความที่ศาลนี้ต่อเนื่องกัน หากไม่สามารถนำนาย ... มาเบิกความต่อเนื่องกับ ... ได้ ก็ถือว่าโจทก์ไม่ตั้งใจนำนาย ... เข้าเบิกความเป็นพยานอีกต่อไป

พิจารณาแล้ว เห็นว่าพยานปาก ... มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจเดินทางมาเบิกความที่ศาลนี้ได้ แม้จะเป็นพยานคู่กับนาย ... แต่โจทก์ยืนยันจะนำนาย ... เข้าเบิกความที่ศาลนี้ต่อเนื่องกัน การที่จะให้ ... ไปเบิกความที่ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส โดยจำเลยอยู่ที่ห้องพิจารณาในศาลนี้ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบในการต่อสู้คดี สถานที่ที่พยานจะไปเบิกความมีการจัดวางระบบรองรับการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพไว้แล้ว จึงเห็นควรอนุญาตให้สืบพยานโจทก์ปากดังกล่าวในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ โดยให้ ... เบิกความที่ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ตามขอ ส่วนคู่ความและทนายความให้มาพร้อมกันที่ศาลนี้

นัดสืบพยานโจทก์ปากนาย ... ที่ศาลนี้ วันเวลาเดียวกันกับการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ กำชับให้โจทก์นำนาย ... เข้าเบิกความที่ศาลนี้ต่อเนื่องกัน หากไม่สามารถนำนาย ... มาเบิกความต่อเนื่องกับ ... ได้ ก็ถือว่าโจทก์ไม่ตั้งใจนำนาย ... เข้าเบิกความเป็นพยานอีกต่อไป

หากโจทก์ประสงค์จะขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานบุคคล ให้ดำเนินการยื่นคำขอภายในวันที่ ...

มีหนังสือถึงศาลจังหวัดนราธิวาส ส่งหมายเรียกพยานบุคคล (หากมี) เพื่อสลักหลังและส่งหมาย และแจ้งการสืบพยานปาก ... ในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พร้อมทั้งวันเวลา และสถานที่สืบพยาน เพื่อมอบหมายให้เจ้าพนักงานศาลจังหวัดนราธิวาสเดินทางไปทำหน้าที่สืบพยาน ณ สถานที่ดังกล่าว

มีหนังสือถึงผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดเตรียมความพร้อมของห้องพิจารณาและระบบการประชุมทางจอภาพ

การกำหนดวันนัดสืบพยาน การออกหมายเรียกพยาน ตลอดจนการดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗”

๒.๓ เอกสารหรือวัตถุพยานที่จะต้องสืบประกอบคำเบิกความของพยานบุคคล

ถ้ามีเอกสารหรือวัตถุพยานที่จะต้องสืบประกอบคำเบิกความของพยานบุคคล ศาลอาจกระทำโดยผ่านระบบการประชุมทางจอภาพ หรือส่งสำเนาเอกสารหรือภาพถ่ายวัตถุพยานที่คู่ความ

ทุกฝ่ายรับรองแล้วไปให้พยานตรวจดู เว้นแต่มีความจำเป็นต้องให้พยานยืนยันความถูกต้องแท้จริงของเอกสารหรือวัตถุพยานที่จะให้พยานเบิกความประกอบ ก็ให้ส่งเอกสารหรือวัตถุพยานนั้นไป (ข้อบังคับฯ ข้อ ๖)

ข้อสังเกต

กรณีที่ศาลเห็นสมควรให้สืบพยานเอกสารหรือพยานวัตถุประกอบคำเบิกความของพยานบุคคล โดยให้ส่งเอกสารหรือวัตถุพยาน หรือสำเนาเอกสารหรือภาพถ่ายวัตถุพยานไปให้พยานตรวจดู ศาลที่พิจารณาคดีควรกำหนดเวลาให้คู่ความส่งเอกสารหรือวัตถุพยานพร้อมสำเนาล่วงหน้า ก่อนถึงวันนัด โดยเผื่อระยะเวลาที่คู่ความทุกฝ่ายจะรับรองสำเนาเอกสารและภาพถ่ายรวมทั้งการส่งเอกสารกับวัตถุพยานหรือสำเนาเหล่านั้นไปยังศาลที่พยานจะไปเบิกความ เพื่อให้ไม่ต้องเลื่อนคดี เพราะเหตุพยานเอกสารหรือพยานวัตถุยังไม่พร้อมสืบ และเพื่อให้พยานได้มีโอกาสตรวจดูพยานหลักฐานเหล่านั้นก่อนเบิกความ

ทั้งนี้ ศาลที่พิจารณาคดีควรส่งเอกสารหรือวัตถุพยาน หรือสำเนาเอกสารหรือภาพถ่ายวัตถุพยานดังกล่าวไปให้ศาลที่พยานจะไปเบิกความ พร้อมกับหนังสือแจ้งยืนยันวันเวลานัดสืบพยาน ชื่อ และจำนวนพยานบุคคล (ข้อบังคับฯ ข้อ ๗)

๒.๔ การออกหมายเรียกพยานบุคคลและการส่งหมาย

หากคู่ความฝ่ายที่อ้างพยานบุคคลไม่สามารถนำพยานมาศาลที่เบิกความได้เอง การขอให้ศาลออกหมายเรียกพยานบุคคล ให้ออกหมายเรียกศาลที่พิจารณาคดี โดยพิมพ์ชื่อศาลหรือสถานที่ที่พยานจะไปเบิกความให้ชัดเจน แล้วให้ศาลที่พิจารณาคดีส่งหมายเรียกไปให้ศาลที่พยานจะไปเบิกความสลักหลังหมาย และดำเนินการส่งให้แก่พยานต่อไป และให้ศาลที่พยานจะไปเบิกความแจ้งผลการส่งหมายให้ศาลที่พิจารณาคดีทราบด้วย (ข้อบังคับฯ ข้อ ๘ วรรคสอง)

ข้อสังเกต

ในทางปฏิบัติมีกรณีที่ศาลที่พิจารณาคดีไม่ได้ออกหมายเรียกให้ศาลที่พยานจะไปเบิกความสลักหลัง แต่ขอให้ศาลที่พยานจะไปเบิกความนั้นออกหมายให้ กรณีเช่นนี้เป็นการสร้างภาระให้ศาลที่พยานจะไปเบิกความ และหมายเรียกที่ออกไปอาจผิดพลาด เพราะศาลที่พิจารณาคดีจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับพยาน สถานที่ และวันเวลาที่พิมพ์ในหมายดีกว่าศาลที่พยานจะไปเบิกความ

๓. การดำเนินกระบวนการพิจารณาในวันสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

๓.๑ การดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพให้องค์คณะผู้พิพากษา และคู่ความ รวมทั้งทนายความทุกฝ่ายทำการสืบพยานภายในห้องพิจารณาของศาลที่พิจารณาคดี โดยมีการถ่ายทอดภาพและเสียงระหว่างศาลที่พิจารณาคดีกับศาลที่พยานไปเบิกความในเวลาเดียวกันตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการสืบพยาน (ข้อบังคับฯ ข้อ ๙)

ทั้งนี้ ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ ไม่มีบทบัญญัติให้ศาลอนุญาตให้คู่ความหรือทนายความไปทำการสืบพยานที่ศาลที่พยานไปเบิกความ เพราะหลักการดำเนินคดีอาญาให้ความสำคัญกับการที่คู่ความทุกฝ่ายต้องมาดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อหน้าศาลเพื่อพิสูจน์ความจริง ดังนั้น หากคู่ความหรือทนายความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายในคดีอาญาร้องขอไปทำการสืบพยานที่ศาลที่พยานไปเบิกความ ศาลต้องมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ดำเนินการเช่นนั้น ซึ่งแตกต่างกับคดีแพ่งที่กฎหมายยอมให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปตามความประสงค์ของคู่ความหรือความยินยอมของคู่ความ ดังนั้น ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐานและการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติไว้ให้ทำได้เฉพาะในคดีแพ่ง

การเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล (ป.วิ.อ. มาตรา ๒๓๐/๑ วรรคสอง) แม้พยานจะไปเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพในศาลหรือสถานที่อื่น หากพยานหรือบุคคลภายนอกไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลเพื่อรักษาความเรียบร้อยและเพื่อให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปตามเที่ยงธรรมและรวดเร็ว กระทำการอันเป็นการขัดขวางการดำเนินกระบวนการพิจารณา หรือประพฤติตนไม่เรียบร้อยในศาลหรือสถานที่ดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการกระทำในศาลจึงเป็นการละเมิดอำนาจศาลที่พิจารณาคดี ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๐ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๓๐ และ ๓๑ แล้วแต่กรณี

๓.๒ ในการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ให้ศาลที่พยานไปเบิกความมอบหมายให้เจ้าพนักงานศาลอยู่เป็นสักขีพยานตลอดการสืบพยาน และให้ศาลที่พิจารณาคดีจัดแจ้งชื่อและสกุลของสักขีพยานไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาด้วย (ข้อบังคับฯ ข้อ ๙ วรรคสอง)

ก่อนทำการสืบพยาน ให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นสักขีพยานตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวที่ปรากฏภาพถ่ายของพยานที่ทางราชการออกให้ หรือหลักฐานแสดงตัวบุคคลที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน และทำสำเนาให้พยานรับรองเก็บไว้ในสำนวน และให้นำพยานสาบานตนหรือกล่าวคำปฏิญาณต่อหน้าศาลที่พิจารณาคดีโดยระบบการประชุมทางจอภาพ (ระเบียบฯ ข้อ ๑๓ (๑) (๒))

นอกจากสักขีพยานต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๓ แล้ว สักขีพยานยังต้องดูแลความเรียบร้อยในห้องพิจารณา เพื่อให้พยานสามารถเบิกความได้ตามความเป็นจริงอย่างเป็นอิสระ หากสังเกตพบความผิดปกติจากตัวพยานหรือบุคคลที่เข้าฟังการพิจารณา หรือพบว่ามียุคคลที่ต้องเบิกความเป็นพยานของคู่ความฝ่ายเดียวกันในภายหลังให้รายงานให้ศาลทราบ

๓.๓ กรณีศาลที่พิจารณาคดีส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารหรือภาพถ่ายวัตถุพยานที่คู่ความรับรองแล้วไปให้พยานตรวจดูประกอบการเบิกความ ก่อนเริ่มสืบพยาน สักขีพยานควรจัดให้

พยานได้มีโอกาสอ่านข้อความหรือตรวจดูพยานเอกสารหรือพยานวัตถุเหล่านั้นก่อน และศาลที่พิจารณาคดีควรเรียกสักซีพยานมาสอบถามการจัดเตรียมความพร้อมของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นเสียให้เรียบร้อยก่อน เพื่อป้องกันมิให้การพิจารณาหยุดชะงักเพราะต้องรอเอกสารหรือวัตถุพยาน

๓.๔ ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑๐ เมื่อพยานเบิกความเสร็จแล้ว ให้ศาลอ่านบันทึกคำเบิกความให้พยานและคู่ความฟัง แล้วให้ผู้พิพากษาและคู่ความทุกฝ่ายลงลายมือชื่อในบันทึกคำเบิกความพยาน ทั้งนี้ คำเบิกความพยานต้องบันทึกให้ปรากฏข้อความด้วยว่าพยานเบิกความผ่านระบบการประชุมทางจอภาพ เช่น ระบุข้อความตอนต้นของคำเบิกความพยานว่า

“พยานเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ผ่านสัญญาณโทรคมนาคมระหว่างศาลอาญากับศาลจังหวัดนครราชสีมา”

ข้อสังเกต

๑. ในกรณีที่มีการบันทึกการเบิกความของพยานโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียง หรือโดยใช้วิธีการอื่นใดซึ่งคู่ความและพยานสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องของบันทึกการเบิกความได้ ศาลไม่จำเป็นต้องอ่านบันทึกคำเบิกความให้พยานและคู่ความฟัง รวมทั้งไม่จำเป็นต้องให้คู่ความลงลายมือชื่อในบันทึกคำเบิกความพยาน (ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๐ วรรคสอง และ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ป.วิ.พ. ประกอบมาตรา ๑๒๑ วรรคสอง) แต่ควรจัดแจ้งถึงวิธีการและวัสดุซึ่งบันทึกคำเบิกความของพยานนั้นไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาให้ชัดเจน เช่น ระบุข้อความไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาว่า

“อนึ่ง การสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพวันนี้ ศาลบันทึกคำเบิกความพยานด้วยระบบดิจิทัลลงวิถีทัศน์จำนวน ... แผ่น อันเป็นวัสดุซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพและเสียงซึ่งคู่ความและพยานสามารถตรวจสอบความถูกต้องของบันทึกการเบิกความได้ จึงไม่มีการอ่านบันทึกคำเบิกความให้พยานและคู่ความฟัง”

๒. การบันทึกคำเบิกความพยานนั้นไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีใด ให้ศาลที่พิจารณาคดีดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว ศาลที่พยานไปเบิกความไม่ต้องบันทึกคำเบิกความพยานด้วย และสักซีพยานควรดูแลความเรียบร้อยห้ามมิให้บุคคลใดลักลอบบันทึกคำเบิกความพยาน โดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพและ/หรือเสียง

๓. หากคู่ความแถลงหรือร้องขอตรวจสอบความถูกต้องของบันทึกการเบิกความในวัสดุซึ่งสามารถถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียง ให้ศาลมีคำสั่ง อนุญาต โดยใช้ดุลพินิจกำหนดเงื่อนไขในการตรวจสอบให้เหมาะสมกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาแต่ละกรณี เช่น อนุญาตให้ โจทก์/จำเลยตรวจสอบคำเบิกความพยานที่บันทึกในวิถีทัศน์ได้ โดยให้โจทก์/จำเลยจัดเตรียมอุปกรณ์มาดำเนินการที่ศาล และระหว่างการตรวจสอบให้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานศาล

เมื่อการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพเสร็จสิ้นลงแล้ว ศาลที่พิจารณาคดีต้องจดยางานกระบวนการพิจารณาให้ปรากฏข้อความด้วยว่าเป็นการดำเนินกระบวนการ

พิจารณาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ และมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของทั้งสองศาลดำเนินการต่างๆต่อไป

ให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักขีพยานจัดทำรายงานการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ โดยให้ศาลที่พยานไปเบิกความลงลายมือชื่อหลังจากสืบพยานเสร็จ (ระเบียบฯ ข้อ ๑๓ (๓))

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณา สำหรับศาลที่พิจารณาคดี

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลย ในลักษณะการประชุมทางจอภาพวันนี้ โจทก์ จำเลย และทนายจำเลยมาศาล และอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลอาญา ส่วนนาย... พยานโจทก์/จำเลย และนาย... เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักขีพยานอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลจังหวัดนครราชสีมา

เจ้าพนักงานศาลตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

โจทก์/จำเลยนำนาย... เข้าเบิกความจนจบปาก ระหว่างสืบพยานอ้างส่งเอกสารเป็นพยาน ... ฉบับ ศาลหมาย... ถึง... เอกสารให้แยกเก็บ

โจทก์/จำเลยแถลง ...

จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน ... บาท ตามระเบียบฯ

(จ่ายค่าตอบแทนแก่นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์/ล่าม ... บาท ตามระเบียบฯ)

ให้เจ้าพนักงานศาลจังหวัดนครราชสีมารวบรวมเอกสารและสำนวนความที่เกี่ยวข้องกับการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพส่งคืนศาลนี้

นัด ... ตามที่นัดไว้แล้ว

.....
ผู้พิพากษา

.....
ผู้พิพากษา
..... โจทก์
..... จำเลย
..... ทนายจำเลย
..... เจ้าพนักงานศาล

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดยสักขีพยานสำหรับศาลที่พยานไปเบิกความ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นสักขีพยานในการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ปก ... ของศาลจังหวัดนครราชสีมาขอเสนอรายงานต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ... ของศาลอาญาววันนี้ นาย... พยานโจทก์/จำเลย และสักขีพยานอยู่ที่ศาลจังหวัดนครราชสีมา

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว และได้อยู่เป็นสักขีพยานตลอดการสืบพยานจนเสร็จการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

ศาลอาญาสืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก และมีคำสั่งให้จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน (และจ่ายค่าตอบแทนแก่นักจิตวิทยา / นักสังคมสงเคราะห์ / ล่าม ... บาท ตามระเบียบฯ)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ศาลนี้ดำเนินการตามคำสั่งศาลอาญาดังกล่าว และส่งเอกสารสำนวนความที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังศาลอาญา โดยถ่ายสำเนาไว้ในสำนวนที่ศาลนี้

..... พยาน

.....นักจิตวิทยา / นักสังคมสงเคราะห์ / ล่าม (ถ้าหากมี)

..... เจ้าพนักงานศาลและสักขีพยาน

เมื่อเจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักขีพยานเสนอรายงานดังกล่าวต่อศาลที่พยานไปเบิกความ ให้ศาลตรวจดูความถูกต้องของรายงาน หากถูกต้องทำคำสั่งว่า “ดำเนินการตามเสนอ” แล้วลงลายมือชื่อไว้ในรายงานนั้น

ข้อสังเกต

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗ ไม่ใช่บังคับในคดีอาญาด้วย จึงไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบและค่าใช้จ่ายแก่สักขีพยานอย่างในคดีแพ่ง แต่สำหรับค่าป่วยการ ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทน ที่จ่ายให้แก่พยานที่มาศาลตามหมายเรียก นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และล่าม ยังคงต้องจ่ายให้แก่บุคคลเหล่านั้นตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้ศาลที่พยานไปเบิกความเบิกจ่ายเงินแก่พยานในวันที่พยานไปเบิกความ โดยจัดทำใบรับเก็บไว้เป็นหลักฐาน แล้วส่งสำเนาหลักฐานการเบิกจ่ายกลับไปยังศาลที่พิจารณาคดี (ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง และระเบียบฯ ข้อ ๑๕ วรรคสอง) และหากศาลที่พิจารณาคดีเห็นสมควรให้นักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์ และล่ามไปปฏิบัติหน้าที่ยังศาลที่พยานไปเบิกความ ก็ให้ศาลที่พยานไปเบิกความเบิกจ่ายเงินแก่บุคคลดังกล่าวด้วยเช่นเดียวกัน (ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

๓.๕ กรณีสถานที่ทำการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพเป็นสถานที่อื่น

ให้ศาลที่พิจารณาคดีจัดรายงานกระบวนการพิจารณา และสักขีพยานจัดทำรายงานรูปแบบเดียวกันกับกรณีทำการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพในศาล โดยระบุข้อความให้ชัดเจนว่าทำการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ณ สถานที่ใด

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณา สำหรับศาลที่พิจารณาคดี

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลย ในลักษณะการประชุมทางจอภาพวันนี้ นายโจทก์ จำเลย และนายจำเลยมาศาล และอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลอาญา ส่วน ... พยานโจทก์/จำเลย และนาย...

เจ้าพนักงานศาลจังหวัดฮอต ซึ่งเป็นสักขีพยานอยู่ที่ศูนย์โทรคมนาคม บริษัทโทรศัพท์ไทย จำกัด สาขาอำเภอฮอต จังหวัดเชียงใหม่

เจ้าพนักงานศาลตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

โจทก์/จำเลยนำนาย... เข้าเบิกความจนจบปาก ระหว่างสืบพยานอ้างส่งเอกสารเป็นพยาน ... ฉบับ ศาลหมาย... ถึง... เอกสารให้แยกเก็บ

โจทก์/จำเลยแถลง ...

จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน ... บาท ตามระเบียบฯ

(จ่ายค่าตอบแทนแก่นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์/ล่าม ... บาท ตามระเบียบฯ)

ให้เจ้าพนักงานศาลจังหวัดฮอตรวบรวมเอกสารและสำนวนความที่เกี่ยวกับการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพส่งคืนศาลนี้

นัด ... ตามที่นัดไว้แล้ว

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดยสักขีพยานสำหรับศาลที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่พยานไปเบิกความ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นสักขีพยานในการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ปภ ... ของศาลจังหวัดฮอต ขอเสนอรายงานต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ... ของศาลอาญาวัดนี้ นาย... พยานโจทก์/จำเลย และสักขีพยานอยู่ที่ศูนย์โทรคมนาคม บริษัทโทรศัพท์ไทย จำกัด สาขาอำเภอฮอต จังหวัดเชียงใหม่

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว และได้อยู่เป็นสักขีพยานตลอดการสืบพยานจนเสร็จการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

ศาลอาญาสืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก และมีคำสั่งให้จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน (และจ่ายค่าตอบแทนแก่นักจิตวิทยา / นักสังคมสงเคราะห์ / ล่าม ... บาท ตามระเบียบฯ)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ศาลนี้ดำเนินการตามคำสั่งศาลอาญาดังกล่าว และส่งเอกสารสำนวนความที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังศาลอาญา โดยถ่ายสำเนาไว้ในสำนวนที่ศาลนี้

๔. การสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพกรณีพยานบุคคลอยู่ในต่างประเทศ

๔.๑ การจัดหาสถานที่ที่พยานจะไปเบิกความ

คู่ความซึ่งร้องขอให้สืบพยานบุคคลที่อยู่ในต่างประเทศในลักษณะการประชุมทางจอภาพมีหน้าที่ติดต่อประสานงานเบื้องต้นในการจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมให้พยานไป

เบิกความได้ในประเทศนั้นๆ เมื่อศาลพิจารณาล้วนอนุญาตให้สืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ หากสถานที่ดังกล่าวเป็นศาลในต่างประเทศ ต้องดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างกัน หรือธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ (ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๓ วรรคสอง) ถ้าระบบสัญญาณโทรคมนาคมของศาลกับสถานที่ที่พยานจะไปเบิกความไม่สามารถเชื่อมต่อกันได้ คู่ความต้องจัดหาสถานที่ใหม่ หรือศาลอาจสั่งให้ไปดำเนินการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพนอกศาลก็ได้

๔.๒ สักชีพยาน

กรณีพยานบุคคลมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ ศาลที่พิจารณาคดีอาจมอบหมายให้บุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นสักชีพยาน (ข้อบังคับฯ ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง) ดังนั้น บุคคลที่เป็นสักชีพยานไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของพนักงานศาล คู่ความอาจตกลงกันขอให้ศาลแต่งตั้งบุคคลใดเป็นสักชีพยานก็ได้ หรือศาลอาจขอความร่วมมือไปยังบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ หรือหน่วยงานราชการของไทยในประเทศนั้นให้ช่วยจัดหาบุคคลทำหน้าที่สักชีพยานก็ได้

๔.๓ การเตรียมการและดำเนินการ

การเตรียมการและดำเนินการในวันสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ปฏิบัติเช่นเดียวกับการสืบพยานโดยวิธีดังกล่าวในประเทศ โดยข้อบังคับฯ ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง ให้นำความในข้อ ๔ ถึง ข้อ ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อสังเกต

ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๓ (๓) กำหนดให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นสักชีพยานจัดทำรายงานการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพให้พยานและผู้พิพากษาของศาลที่พยานไปเบิกความลงลายมือชื่อไว้ในรายงานดังกล่าวด้วยนั้น การจัดทำรายงานให้ศาลต่างประเทศที่มีเขตอำนาจเหนือสถานที่ที่พยานไปเบิกความลงลายมือชื่อไว้ในรายงานด้วย ยังไม่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศให้สามารถทำได้ กรณีเช่นนี้จึงอนุโลมให้สักชีพยานและพยานที่ไปเบิกความลงลายมือชื่อไว้ในรายงานก็เพียงพอแล้ว ในกรณีที่สักชีพยานเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าพนักงานศาล ก่อนวันสืบพยานต้องมีการประสานงานกับสักชีพยาน ให้เข้าใจถึงภาระหน้าที่และแนวทางปฏิบัติ ให้ส่งตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพที่สักชีพยานต้องจัดทำให้ศึกษาและเตรียมการไว้ล่วงหน้า

ตัวอย่างรายงานกระบวนการพิจารณา สำหรับศาลที่พิจารณาคดี

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลย ในลักษณะการประชุมทางจอภาพระหว่างศาลอาญา ประเทศไทย กับศูนย์โทรคมนาคม เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น นายโจทก์ จำเลย และนายจำเลยมาศาล และอยู่ที่ห้องพิจารณาคดีศาลอาญา ส่วนนาย... พยานโจทก์/จำเลย และนาย... นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชากฎหมาย ที่มหาวิทยาลัยโอซากา ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งคู่ความตกลงกันให้ทำหน้าที่ สักซีพยาน อยู่ที่ห้องประชุมทางจอภาพ ศูนย์โทรคมนาคม เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น

สักซีพยานตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

นายโจทก์/จำเลยนำนาย... เข้าเบิกความจนจบปาก ระหว่างสืบพยานอ้างส่งเอกสารเป็นพยาน ... ฉบับ ศาลหมาย... ถึง... เอกสารให้แยกเก็บ

นายโจทก์/จำเลยแถลง ...

จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน ... บาท ตามระเบียบฯ

ให้สักซีพยานรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวกับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ ส่งคืนศาลนี้

นัด ... ตามที่นัดไว้แล้ว

.....
ผู้พิพากษา

.....
ผู้พิพากษา

..... นายโจทก์
..... นายจำเลย
..... เจ้าพนักงานศาล

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดยสักซีพยานกรณีพยานบุคคลอยู่ในต่างประเทศ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นสักซีพยานในการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ... ของศาลอาญา ประเทศไทย ขอเสนอรายงานต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยโดยระบบการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ... ของศาลอาญา ประเทศไทย นาย... พยานโจทก์/จำเลย และสักซีพยานอยู่ที่ห้องประชุมทางจอภาพ ศูนย์โทรคมนาคม เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว และได้อยู่เป็นสักซีพยานตลอดการสืบพยานจนเสร็จการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ

ศาลอาญาสืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก และมีคำสั่งให้จ่ายค่าป่วยการและค่าพาหนะแก่พยาน กับให้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสืบพยานบุคคลโดยระบบการประชุมทางจอภาพส่งคืน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

..... พยาน

..... สักขีพยาน

๕. การสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพตามความประสงค์ของศาลต่างประเทศกรณีพยานบุคคลอยู่ในประเทศไทย

การสืบพยานบุคคลที่อยู่ในประเทศไทยในลักษณะการประชุมทางจอภาพตามความประสงค์ของศาลต่างประเทศ แม้ตามบทบัญญัติของ ป.วิ.พ. มาตรา ๒๓๐ วรรคหนึ่ง และข้อบังคับฯ ไม่ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง แต่ศาลไทยอาจให้ความร่วมมือแก่ศาลต่างประเทศที่มีความประสงค์จะสืบพยานบุคคลโดยวิธีดังกล่าวได้ ตามข้อตกลงระหว่างกันหรือธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ หากมีแนวปฏิบัติตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ ก็ให้ศาลดำเนินการตามแนวปฏิบัตินั้น และหากศาลต่างประเทศได้ระบุในหนังสือร้องขอโดยชัดแจ้งว่า ขอให้ทำการสืบพยานตามวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งประเทศที่ร้องขอ ศาลไทยดำเนินการให้ตามความประสงค์ได้ ถ้าวิธีการนั้นไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความของไทยและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย กรณีไม่มีแนวปฏิบัติระหว่างศาลไทยกับศาลของประเทศที่ร้องขอ และไม่มีการร้องขอเป็นพิเศษ ศาลอาจดำเนินการไปในลักษณะเดียวกันกับศาลที่พยานไปเบิกความในลักษณะการประชุมทางจอภาพในกรณีศาลที่พิจารณาคดีเป็นศาลไทย กล่าวคือ เมื่อได้รับการประสานงานจากศาลต่างประเทศขอสืบพยานบุคคลด้วยวิธีดังกล่าว หากศาลพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้ความอนุเคราะห์ ควรดำเนินการดังนี้

๕.๑ จัดทำสำนวนคดีเฉพาะส่วนการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพขึ้น โดยใช้อักษรย่อ “ปกต” นำหน้าหมายเลขคดี และให้ระบุชื่อศาลที่ขอให้สืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพให้ปรากฏที่ปกหน้าสำนวน

๕.๒ ในการสืบพยานบุคคลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ ให้ศาลมอบหมายให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ดูแลตลอดการสืบพยานนั้น โดยศาลไม่ต้องออกนั่งพิจารณาคดีด้วยแต่อย่างใด

๕.๓ เมื่อการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพเสร็จสิ้นลง ให้เจ้าพนักงานศาลซึ่งเป็นผู้ดูแลจัดทำรายงานการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพเสนอต่อศาลเพื่อทราบ

ตัวอย่างรายงานการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพซึ่งจัดทำโดยเจ้าพนักงานศาลซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแล สำหรับศาลที่พยานไปเบิกความตามความประสงค์ของศาลต่างประเทศ

ข้าพเจ้า ... ตำแหน่ง ... ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลในการสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพในคดีหมายเลขดำที่ ปกต ... ของศาลจังหวัด ... ขอเสนอรายงานต่อท่านผู้พิพากษามีข้อความที่จะกล่าวต่อไปนี้

นัดสืบพยานโจทก์/จำเลยในลักษณะการประชุมทางจอภาพตามคำร้องขอของศาล... ประเทศ... ในคดีหมายเลขที่ ... นาย... พยานโจทก์/จำเลย และข้าพเจ้าอยู่ที่ศาลจังหวัด...

ข้าพเจ้าตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนของพยานโจทก์/จำเลย และจัดทำสำเนาให้พยานลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานแล้ว

ศาล... ประเทศ ... สืบพยานโจทก์/จำเลยจนจบปาก
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

..... พยาน

..... สักขีพยาน

ข้อสังเกต

ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๗ เป็นกรณีที่ศาลต่างประเทศขอความช่วยเหลือจากศาลไทยให้สืบพยานหลักฐานให้ในลักษณะทำนองเป็นการสืบพยานประเด็น ไม่ใช่ศาลต่างประเทศขอสืบพยานหลักฐานเองในลักษณะการประชุมทางจอภาพ การสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพจึงไม่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว(สามารถศึกษาแนวปฏิบัติสำหรับการสืบพยานตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ในคู่มือปฏิบัติราชการของตุลาการ ส่วนภาคผนวก)

๖. การดำเนินงานด้านธุรการ

เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถดำเนินการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพได้เรียบร้อยในวันนัด ให้ศาลมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานด้านธุรการในการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗